

Archaeologies 2.2
POLISH Translation of abstracts

Translated by Arkadiusz Marciniak

ARTYKUŁY

Od dialogu do polilogu: Rozpoznając izraelską i palestyńską przeszłość w teraźniejszości

Ann E. Killebrew, Sandra A. Scham, Hanaa Abu-Uqsa, Walid Atrash, Ron Be'eri, Rachel Hachlili, Hanan Halabi Abu Yusef, Orna Nagar-Hilman, Vered Raz-Rmeo i Mina Weinstein-Evron

Abstrakt

Artykuł przedstawia projekt, który podejmuje problem spornej przeszłości w Izraelu i Palestynie. W warunkach nieustającego konfliktu, zarówno arabscy jak i izraelscy partnerzy odkryli łączące ich wieloaspektowe powiązania z różnorodnymi postawami reprezentowanymi w społecznościach wśród których pracują. Wobec tych wspólnych doświadczeń, autorzy rozpoznali obszary zgody jak i jej braku. Duchem projektu była jednak współpraca. Symbolicznym jego przejawem była podjęta przez uczestników projektu i zakończona sukcesem próba ochrony przed zniszczeniem starożytnej osady zagrożonej przez mur bezpieczeństwa budowany przez Izrael na Zachodnim Brzegu.

Słowa-klucze: konflikt izraelsko-palestyński, dziedzictwo, archeologia publiczna, społeczność, wielogłosowość

Czyj jest Benjamin Franklin – wasz czy mój? Badając reakcje na nową opowieść na temat historycznego dziedzica Franklina

Patrice L. Jeppson

Abstrakt

Przeprowadzona ostatnio re-analiza materiałów archeologicznych z badań wykopaliskowych posiadłości Franklina w Filadelfii prowadzonych w latach 1953-1975 pozwala na jej nową interpretację historyczną naznaczoną dużą rangą z punktu widzenia współczesnej społeczności amerykańskiej. Historia Franklina jako właściciela niewolników a następnie abolicjonisty zatacza pełne koło kiedy, mówiąc obrazowo, potomkowie społeczności afro-amerykańskiej, którą Franklin uczynił wolną, badają wykopaliskowo historię Franklina w celu stworzenia świątyni poświęconej narodowej pamięci historycznej. Tym samym powołana została do życia nowa historia odpowiadająca potrzebom rodzimej społeczności Stanów Zjednoczonych, kobiet oraz gejów i lesbijek. Badane są reakcje na tę nową interpretację w świetle szerszego kontekstu określającego cele różnych społeczności.

Słowa-klucze: pragmatyzm, sporna tożsamość, zaangażowanie społeczne

Prywatyzując publiczną przeszłość: Ekonomia zarządzania dziedzictwem archeologicznym

Daniel D. Kreutzer

Abstrakt

Prekolumbijskie stanowiska w Cañada de la Virgen i Teotihuacán w Meksyku są areną niekończącego się sporu pomiędzy archeologią publiczną, państwem i prywatnymi interesami. Prawo dotyczące ochrony meksykańskiego dziedzictwa kulturowego jest omijane przez działania prywatyzacyjne, które postrzegają stanowiska archeologiczne w kategoriach ekonomicznych argumentując, że powinny być one nastawione na generowanie zysku. Zobowiązania rządu wobec stanowisk archeologicznych są podważane w warunkach wzrastającego zagrożenia tych stanowisk ze strony sektora prywatnego. Szerokiej publiczności odbierane są przynależne im prawa w sytuacji gdy rządy, działające jako nadzorcy spuścizny kulturowej, wystawiają przeszłość na sprzedaż. Jak pokazują konflikty toczące się wokół Cañada de la Virgen i Teotihuacán, zagadnienia te mają charakter globalny, daleko wykraczający poza lokalne okoliczności. Archeolodzy, którzy są zobowiązani do ochrony przeszłości, muszą wypracować strategię zapobieżenia temu trendowi opierając ją na jasno sformułowanym przekazie podkreślając powagę kryzysu związanego z zagrożeniem stanowisk archeologicznych.

Stanowiska archeologiczne na całym świecie stają dzisiaj wobec wzrastającego zagrożenia ze strony rządów poszczególnych państw. Ekonomia oparta na działaniach prywatyzacyjnych niesie zagrożenie odcięcia szerokiej publiczności od jej własnej przeszłości. Przeszłość stanowi symboliczny kapitał dla tej grupy gdy tymczasem to rząd odnosi korzyści z wymiany tego symbolicznego kapitału na zysk ekonomiczny. Artykuł przedstawia dwa przypadki z terenu Meksyku gdzie dochodzi to tej wymiany w podobny, aczkolwiek nie identyczny sposób. Artykuł apeluje do archeologów o bardziej aktywne współdziałanie z szeroką publicznością w celu ochrony przeszłości.

FORUM

Trzy pojęcia: gościnność, kosmopolityzm i godność ludzka. Rekonceptualizując przeszłości dziedzictwa

Beverley Butler

Abstrakt

Wychodząc od obrazów zniszczeń palestyńskiego dziedzictwa kulturowego, artykuł podejmuje próbę krytycznego namysłu nad przyszłością WAC odwołując się do

współczesnych koncepcji filozoficznych dotyczących dziedzictwa kulturowego oraz 'archeologii jednego świata'. W tej debacie o przyszłości WAC, moim zamiarem jest 'zaoferowanie' trzech pojęć: gościnność, kosmopolityzm i godność ludzka, poprzez odwołanie się do trzech autorów – Wirginii Wolf, Jacquesa Derridy i Edwarda Saïda. Uważam, że te 'pojęcia' są niezbędne nie tylko w celu rekonceptualizacji dziedzictwa kulturowego ale pozwalają na dostrzeżenie najistotniejszych pytań dotyczących instytucjonalnej tożsamości WAC i jej możliwych przekształceń w przyszłości. Konkludując, chciałabym powtórzyć, że 'dorastaniu' WAC musi towarzyszyć nie tylko potrzeba upamiętnienia jego założeniowych aspiracji i zdobytych przez kolejne lata osiągnięć ale krytyczne i refleksyjne otwarcie przyszłości organizacji na nowe grupy i zagadnienia oraz na 'alternatywne' i równoległe' archeologie i dziedzictwa.

Opowieść o trzech obliczach: Znaczenie WAC dla archeologii pluralistycznej

Cristobal Gnecco

Abstrakt

Artykuł pokazuje, że współczesna trajektoria rozwoju archeologii może być rozpatrywana jako opowieść o trzech obliczach: (1) projekt naukowy, zdradzający nowożytną genezę dyscypliny; (2) zdewaluowana historia i tym samym aparat dyscypliny odpowiedzialny za jej tworzenie; oraz (3) w pełni reakcyjna natura, co oznacza powrót do źródeł. Wszystkie one umożliwiają pluralistyczne, wielopodmiotowe i posiadające lokalne znaczenie realizowanie twórczości archeologicznej. Autor uwypukla rolę WAC w tym kontekście.

Archeologia Jednego Świata dzisiaj

Cornelius Holtorf

Abstrakt

Od czasu swego powstania w 1986 roku, World Archaeological Congress wspierał politycznie i etycznie ukierunkowaną archeologię działającą w globalnym kontekście co stało się znane jako 'Archeologia Jednego Świata'. W tym krótkim eseju stawiam tezę, że Archeologia Jednego Świata jest archeologią epoki globalizmu. Jako taka, Archeologia Jednego Świata powinna być niczym innym jak etycznie politycznie motywowanym projektem nastawionym na wzmocnienie, środkami dostępnymi archeologom, globalnej solidarności pomiędzy ludźmi na świecie oraz redukowaniem uderzających nierówności pomiędzy nimi. Uważam solidarność i włączanie za dwie najważniejsze, wiodące reguły które powinny przyświecać Archeologii Jednego Świata oraz World Archaeological Congress. Artykuł zawiera szereg sugestii o ich praktycznym znaczeniu.

Archeologia i integralność: World Archaeological Congress jako źródło bogactwa dla rodzimych społeczności

Dorothy Lippert

Abstrakt

World Archaeological Congress może służyć za punkt oparcia dla osób wywodzących się z rodzimych społeczności, które chcą brać pełny udział w profesjonalnej archeologii. Doświadczenie rdzennej ludności amerykańskiej jest bardzo podobne do rdzennej ludności zamieszkującej inne obszary świata a przyjęte przez WAC przepisy w zakresie etyki wskazują na dużą wagę, którą przywiązuje ta organizacja do podejmowania działań we współpracy z tymi grupami. Artykuł zarysowuje kilka celów, które może rozważyć WAC w odniesieniu do społeczności rodzimych, w tym edukację, tworzenie sieci kontaktów czy profesjonalizm i zarządzanie stanowiskami kulturowymi.